

7. Соломянюк Н.М. Фандрайзинг як технологія реалізації соціального плану маркетингу. *Економічний форум*, 2014. № 3. С. 195–202.

8. Чернявська О.В., Соколова А.М. Фандрайзинг : навч. посіб. 2-е вид., з доопрац. та допов. Київ : Алерта, 2015. 272 с.

9. Шнирков О. І., Мінгазутдінов І. О. Фандрайзинг: основні особливості та форми : метод. посіб. Київ : Ін-т міжнар. відн. КНУ імені Т. Шевченка, 2000. 50 с.

Полонська Тамара,

кандидатка педагогічних наук,

старший науковий співробітник,

Інститут педагогіки НАПН України

ПІДГОТОВКА СУЧАСНОГО ВЧИТЕЛЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ У КОНТЕКСТІ ІДЕЙ

НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ

Модернізація національної освіти зумовлена соціально-економічними, політичними, екологічними та технологічними змінами, що здійснюються як в Україні, так і в усьому світі. Реформування вітчизняної середньої освіти, яке розпочалася з початкової школи у 2018 році, є невід'ємним складником кардинального оновлення всієї освітньої системи. Нова українська школа (НУШ) потребує нового вчителя, який зможе стати агентом змін. Українська школа буде успішною, якщо до неї прийде успішний учитель. Він – *успішний вчитель і фахівець* – вирішить дуже багато питань щодо якості викладання, обсягу домашніх завдань, комунікації з дітьми та адміністрацією школи. До дітей має прийти *людина-лідер*, яка може вести за собою, яка любить свій предмет, яка його фахово викладає [2, с. 20]. До цього варто додати, що такий учитель має підготувати конкурентоспроможне молоде покоління, здатне до навчання впродовж життя, до самовдосконалення, саморозвитку;

покоління, яке володіє критичним, самостійним і творчим мисленням; уміє ставити цілі та досягати їх, конструктивно спілкуватися та працювати в команді. Випускник НУШ – це *особистість, патріот, інноватор*.

Україна має досить потужний науковий потенціал та оригінальні традиції підготовки вчительських кадрів. Теоретичні й методичні основи підготовки вчителя початкової школи вивчали такі вітчизняні вчені, як Н. Бібік, В. Бондар, Н. Кічук, О. Матвієнко, О. Савченко, С. Сисоєва, Л. Хомич, Л. Хоружа та інші. Серед дослідників підготовки вчителя іноземних мов у закладах загальної середньої освіти можна назвати В. Баркасі, О. Бігич, Н. Бориско, В. Буренко, О. Вишневського, О. Волошину, В. Калініна, Р. Мартинову, С. Ніколаєву, Т. Полонську, В. Редька тощо. Проте на сьогодні майже немає праць, присвячених підготовці майбутніх учителів іноземних мов до роботи з учнями молодшого шкільного віку відповідно до вимог НУШ.

Нова українська школа – це реформа нових можливостей для учнів, учителів і батьків. Закон «Про освіту» забезпечив реалізацію її основ, однак деталізувати механізми має закон «Про повну загальну середню освіту», проект якого прийнято за основу Верховною Радою України в травні ц.р.

Чинний Державний стандарт початкової освіти визначив метою початкової освіти «всебічний розвиток дитини, її талантів, здібностей, компетентностей та наскрізних умінь відповідно до вікових та індивідуальних психофізіологічних особливостей і потреб, формування цінностей, розвиток самостійності, творчості та допитливості» [1].

Поставлені перед сучасною школою завдання зумовлюють необхідність модернізації професійної підготовки майбутніх фахівців, які працюватимуть в оновленій початковій школі, зокрема й учителів іноземних мов. У зв'язку з цим доречно говорити про нову роль учителя

– не як єдиного наставника та джерело знань, а як коуча, фасилітатора, тьютора, модератора в індивідуальній освітній траєкторії учня. Сучасний учитель має бути здатним до інноваційної діяльності, творчого та самостійного мислення, готовим до впровадження нестандартних рішень, володіти низкою компетентностей.

Переорієнтація сучасної вищої педагогічної освіти на європейські стандарти передбачає насамперед підготовку компетентного фахівця, який усвідомлює свою соціальну відповідальність, уміє визначати педагогічні цілі й успішно досягати їх, є суб'єктом особистісного та професійного зростання. Поглиблення й посилення загальногуманітарної і філологічної підготовки учнів передбачає відповідно нову якість лінгвістичної і філологічної підготовки самого вчителя. Сучасне суспільство вимагає професійно компетентних фахівців, здатних постійно оновлювати свої знання, удосконалювати вміння й навички, ключові компетентності, у тому числі й професійно-лінгвістичну, яка тісно пов'язана з умінням розв'язувати проблемні завдання, що виникають в освітньому процесі. Сьогодні основними цілями, що стоять перед вчителем іноземної мови, є розвиток певних якостей особистості, формування ключових і предметних компетентностей, які повинні створити основу для ефективною і комфортною життєдіяльністю нового покоління в суспільстві.

Із розвитком сучасних міжнародних інтеграційних процесів стає ще актуальнішим компетентнісний підхід в іншомовній освіті, основною спрямованістю якого є не засвоєння учнями знань, а оволодіння навичками й уміннями, що дозволить їм самостійно визначати цілі, приймати рішення та діяти в типових і нестандартних ситуаціях. Нині підготовка в закладах вищої освіти повинна враховувати основні освітні тенденції, а отже, передбачати підготовку студентів на основі особистісно орієнтованого й компетентнісного підходів, спрямованих на

формування й *розвиток в учнів ключових компетентностей*, основою формування яких є досвід учнів, їхні потреби, які мотивують до навчання, знання у вміння, які формуються в різному освітньому середовищі (школі, родині), різноманітних соціальних ситуаціях, і зумовлюють формування ставлення до них.

В умовах розбудови сучасної початкової школи успішний вчитель повинен також досконало володіти чинними нормативними документами, що регламентують організацію освітнього процесу (закони України, постанови Кабінету Міністрів України, накази і листи МОН України тощо). Що стосується початкової школи, то такими передусім є: Нова українська школа. Концептуальні засади реформування середньої школи, або Концепція НУШ (2016 р.), Державний стандарт початкової освіти (2018), типові освітні програми для початкової школи (2018 р.) [2; 1; 3; 5].

Так, у Концепції НУШ зафіксовано, що розбудова нової української школи є довготерміновою реформою, яка складається з трьох фаз, починаючи з 2016 року і закінчуючи 2029. Фактично початок роботи початкової школи за новими освітніми стандартами на компетентнісній основі розпочався з 2018 року. У подальшому (2019–2029 рр.) робота спрямовується на розроблення і затвердження стандартів базової і профільної середньої освіти на компетентнісній основі; початок роботи базової і профільної школи за новими освітніми стандартами; перший 12-ий клас НУШ – не пізніше 2029 року.

Концепція Нової української школи виокремлює дев'ять компонентів *формули НУШ*, зі змістом яких також має бути ознайомлений сучасний учитель: 1) ключові компетентності для життя; 2) педагогіка партнерства; 3) умотивований учитель; 4) орієнтація на учня; 5) виховання на цінностях; 6) нова структура школи; 7)

автономія школи і якість освіти; 8) справедливе фінансування і рівний доступ; 9) сучасне освітнє середовище [2, с. 8–9]

Відповідно до Державного стандарту початкової освіти метою навчання іноземної мови є «формування іншомовної комунікативної компетентності для безпосереднього й опосередкованого міжкультурного спілкування, що забезпечує розвиток інших ключових компетентностей та задоволення різних життєвих потреб здобувача освіти» [1].

Сучасні освітні програми з іншомовної освіти, розроблені під керівництвом О. Савченко і Р. Шияна, створено на основі Закону України «Про освіту» і Державного стандарту початкової освіти. Провідним засобом реалізації головної мети навчання іноземної мови в початковій школі визначено компетентнісний підхід до організації навчання, який сприяє формуванню і розвитку в учнів ключових компетентностей, що забезпечують успішну адаптацію особистості в суспільстві [3; 5].

У зазначених програмах виокремлено *десять ключових компетентностей* з урахуванням Рекомендацій Європейського парламенту та Ради Європи щодо формування ключових компетентностей освіти впродовж життя [6], зокрема: *Спілкування державною (і рідною у разі відмінності) мовами. Спілкування іноземними мовами. Математична компетентність. Основні компетентності у природничих науках і технологіях. Інформаційно-цифрова компетентність. Уміння вчитися упродовж життя. Ініціативність і підприємливість. Соціальна та громадянська компетентності. Обізнаність та самовираження у сфері культури. Екологічна грамотність і здорове життя.* У процесі вивчення іноземної мови кожна з цих ключових компетентність характеризується певним набором соціально значущих комунікативних умінь і здібностей у різних видах іншомовної діяльності.

Отже, реалізація завдань НУШ потребує не лише нового змісту, форм і методів навчання, а й компетентного сучасного педагога. Профілі базових компетентностей учителя нової початкової школи розкрито в Типовій освітній програмі організації і проведенні підвищення кваліфікації педагогічних працівників закладами післядипломної педагогічної освіти [4]. Це, зокрема, *професійно-педагогічна, соціально-громадянська, загальнокультурна, мовно-комунікативна, психолого-фасилітативна, підприємницька та інформаційно-цифрова компетентності.*

Список використаних джерел

1. Державний стандарт початкової освіти : постанова Кабінету Міністрів України від 21.02.2018 № 87. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/87-2018-%D0%BF>

2. Нова українська школа. Концептуальні засади реформування середньої школи : МОН України. Київ, 2016. 40 с.

3. Типова освітня програма для закладів загальної середньої освіти : Іншомовна галузь. Іноземна мова ; під кер. О. Я. Савченко : наказ МОН України від 21.03.2018 № 268. URL: https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi/____navchalni-programi-dlya-pochatkovoyi-shkoli

4. Типова освітня програма організації і проведенні підвищення кваліфікації педагогічних працівників закладами післядипломної педагогічної освіти : наказ МОН України від 15.01.2018 № 36. URL: https://mon.gov.ua/ua/____npa/pro-zatverdzhennya-tipovoyi-osvitnoyi-programi-organizaciyi-i-provedennya-pidvishennya-kvalifikaciyi-pedagogichnih-pracivnikiv-zakladami-pislyadiplomnoyi-pedagogichnoyi-osviti

5. Типова освітня програма початкової освіти : Мовно-літературна освітня галузь. Іншомовна освіта ; під кер. Р. М. Шияна: наказ МОН від

21.03.2018 № 268. URL: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi/navchalni-programi-dlya-pochatkovoyi-shkoli>

6. Recommendation of the European Parliament and of the Council of 18 December 2006 on Key Competences for Lifelong Learning. URL: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex%3A32006H0962>

Попова Лариса,

кандидатка філологічних наук,

доцентка,

Бердянський державний

педагогічний університет

Попова Ольга,

кандидатка педагогічних наук,

доцентка,

Бердянський державний

педагогічний університет

ЗАСТОСУВАННЯ КВЕСТ-ТЕХНОЛОГІЇ ЯК ЗАСІБ АКТИВІЗАЦІЇ ПІЗНАВАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ

Як переконливо доводить упродовж кількох десятиліть практика, перший рівень повної загальної освіти є фундаментом для подальшого засвоєння знань. У зв'язку з цим початкова школа спрямована на надання можливості кожному здобути належний рівень компетентностей, що сприяють особистісному розвитку школярів, успішній соціалізації, формуванню вміння вчитися [3].

До сучасного уроку в початковій школі ставиться багато вимог, головною з яких є те, що здобувачі освіти мають брати участь в активній пізнавальній діяльності. Психологи й педагоги (А. Андруховець, А. Арсірій, Л. Артемова, В. Бадер, Н. Бібік, О. Біляєв, П. Блонський, М. Вашуленко, Л. Виготський, Д. Ельконін, Г. Костюк, О. Леонт'єв, Л. Пономаренко, О. Савченко В. Сухомлинський та ін.) постійно